

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

 Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 09 » _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

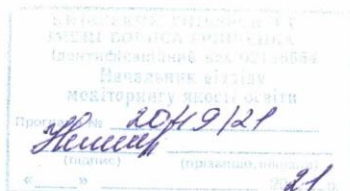
**ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ В СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ:
ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**

для студентів

спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки

освітнього рівня вищої освіти: другого (магістерського)

освітньої програми 011.00.02 «Педагогіка середньої освіти»

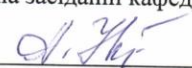
Київ – 2021

Розробники:

Антипін Євген Борисович, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології

Викладачі:

Антипін Євген Борисович, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології
Протокол від 09.11.2021 року № 14
Завідувач кафедри педагогіки та психології (Ганна ІВАНЮК)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 011.00.02
«Педагогіка середньої освіти»
__ . __ . 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми (Ірина АНДРОЩУК)

Робочу програму перевірено
__ . __ . 2021 р.

Заступник директора

(Марина МАШОВЕЦЬ)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	заочна	
<i>Освітній менеджмент в середній освіті</i>		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська мова	
Загальний обсяг кредитів/годин	6 / 180	
Курс	1	
Семестр	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	1
Обсяг кредитів	6	
	4	2
Обсяг годин, в тому числі:	180	
	120	60
Аудиторні	24	
Модульний контроль	-	
Семестровий контроль		2
Самостійна робота	156	
Форма семестрового контролю	Екзамен (інтегрований у 2 семестрі)	
<i>Змістовий модуль «Організація інклюзивної освіти»</i>		
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі:	60	
Аудиторні	8	
Модульний контроль	-	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	52	
Форма семестрового контролю	Екзамен (інтегрований у 2 семестрі)	

2. Мета та завдання змістового модуля «Організація інклюзивної освіти», що є складовою інтегрованої навчальної дисципліни «*Освітній менеджмент в середній освіті*» - формування у студентів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», освітньої програми 011.01.02 другого (магістерського) освітнього рівня вищої освіти професійних компетентностей щодо розуміння й усвідомлення освітньої політики у сфері інклюзивної освіти в Україні та уміння й здатностей організувати освітній процес у закладах загальної середньої освіти в умовах інклюзивного навчання.

Робоча навчальна програма змістового модуля «Освітній менеджмент в середній освіті: Організація інклюзивної освіти» розроблена відповідно до Освітньо-професійної програми 011.00.02 «Педагогіка середньої освіти» другого (магістерського) рівня вищої освіти (2021).

Завданнями змістового модулю є формування загальних і фахових компетентностей, зокрема:

- формування здатностей:
 - діяти соціально відповідально (ЗК-8);
 - здійснювати прогностичні, планувально-організаційні функції в управлінні інклюзивною освітою (ЗКу-13);
- розвиток умінь проектування інклюзивного освітнього процесу з використанням сучасних, науково обґрунтованих, традиційних та інноваційних засобів, методів, прийомів, технологій (СК-1; СК-8);
- забезпечення володіння сучасними підходами до організації безпечного освітнього середовища та формування навичок здоров'язбереження усіх учасників освітнього процесу (СКу-10).

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення змістового модуля навчальної дисципліни студенти повинні:

- організувати освітній процес у школі в умовах інклюзивного навчання, застосовувати об'єктивне оцінювання результатів навчання (РН-5)
- знати та дотримуватися норм педагогічної етики (зокрема в умовах інклюзивного навчання), створювати відкрите, спрямоване на здобуття результатів навчання освітнє середовище (РН-7).

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ В СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ: ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ (1 курс, 1 семестр)							
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Організація інклюзивної освіти на державному рівні							
Тема 1.1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи	15	2	-	-	-	-	13
Тема 1.2. Організація педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами	15	-	-	2	-	-	13
Разом	30	2	-	2	-	-	26
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Основні підходи до забезпечення інклюзивної освіти в ЗЗСО							
Тема 2.1. Індивідуальна програма розвитку як механізм індивідуалізації освітньої траєкторії для учня з особливими освітніми потребами	15	2	-	-	-	-	13
Тема 2.2. Інклюзивна компетентність педагога: основні рівні прояву та шляхи її розвитку.	15	-	-	2	-	-	13
Разом	30	2	-	2	-	-	26
Разом за змістовим модулем	60	4	-	4	-	-	52

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Організація інклюзивної освіти на державному рівні

Тема 1.1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання, принципи

Сутність і зміст понять: «інклюзивна освіта», «інклюзивне навчання», «особа з особливими освітніми потребами». Завдання і принципи інклюзивної освіти. Основні принципи національної і міжнародної політики як основа менеджменту інклюзивної освіти.

Сучасні підходи в Україні до навчання, виховання і розвитку учнів з особливими освітніми потребами. Рівні менеджменту інклюзивної освіти: центральний, обласний, місцевий, громадський сектор. Завдання інституцій у розвитку та впровадження інклюзивної освіти на кожному з рівнів управління.

Організація інклюзивної освіти: департаменти освіти і науки, ресурсні центри підтримки інклюзивної освіти, інклюзивно-ресурсні центри. Організація інклюзивної освіти на місцевому рівні. Роль громадського сектору.

Основні поняття теми: інклюзія, інклюзивна освіта, інклюзивне навчання, особа з особливими освітніми потребами, ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти, інклюзивно-ресурсний центр.

Джерела: основні (2,3,4); додаткові (2,5).

Тема 1.2. Організація педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами

Основні підходи до створення інклюзивного загальноосвітнього середовища: системність, командний підхід, особистісно-орієнтований підхід.

Основні аспекти організації діяльності закладу загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням: освітня політика закладу, шкільна культура, практика викладання. Співпраця з батьками в середній школі з інклюзивним навчанням та сприйняття їх як партнерів освітнього процесу. Асистент вчителя (дитини) як учасник освітнього процесу.

Команда психолого-педагогічного супроводу: основні завдання, склад, основні функції членів команди. Роль батьків у роботі команди психолого-педагогічного супроводу. Роль інклюзивно-ресурсного центру у забезпеченні якісного освітнього процесу школи з інклюзивним навчанням.

Основні поняття теми: системність, командний підхід, особистісно-орієнтований підхід, команда психолого-педагогічного супроводу.

Джерела: основні (1,2,4); додаткові (1, 3, 6,10).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Основні підходи до забезпечення інклюзивної освіти в ЗЗСО

Тема 2.1. Індивідуальна програма розвитку як механізм індивідуалізації освітньої траєкторії для учня з особливими освітніми потребами

Індивідуальні програми розвитку учнів з особливими освітніми потребами: функції і структура. Ролі учасників команди зі створення індивідуальної програми розвитку. Формулювання навчальних цілей і завдань. Мета створення індивідуальних навчальних планів для учнів з ООП. Адаптації і модифікації. Вибір адаптацій для врахування особливих освітніх потреб учня.

Основні поняття теми: індивідуальна програма розвитку, індивідуальний навчальний план, адаптації, модифікації, навчальні цілі, навчальні завдання.

Джерела: основні (2, 4); додаткові (1, 4,6,9,10).

Тема 2.2. Інклюзивна компетентність педагога: основні рівні прояву та шляхи її розвитку

Актуальність проблеми розвитку професійної компетентності педагога в умовах інклюзивного навчання. Деонтологія інклюзивної освіти. Роль класного менеджменту у становленні соціальної компетентності учнів.

Інклюзивна компетентність педагога: основні рівні вияву та особистісні характеристики. Універсальний дизайн в освіті.

Основні поняття теми: деонтологія, класний менеджмент, соціальна компетентність, інклюзивна компетентність педагога.

Джерела: основні (1, 2, 4); додаткові (1,5, 6,7,9,10,11).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Разом			17		17
Максимальна кількість балів		34			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

№	Опис завдання	Час для виконання	Критерії оцінювання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Організація інклюзивної освіти на державному рівні			
1.	Створити порівняльну таблицю щодо надання послуг ІРЦ. Для виконання завдання виконати наступні кроки: -Ознайомитись з Положенням про Інклюзивно-ресурсний центр. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-п#n11 - Визначити основні завдання ІРЦ щодо підтримки педагогів у закладах загальної середньої освіти.	26 год.	Критерії оцінювання: - Здатність до пошуку інформації – 2 б. - Здатність до критичного мислення – 1б. - Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі інклюзивної освіти – 2 б.

	<p>- Відвідати (зателефонувати) ІРЦ вашого міста для отримання інформації, які послуги вони надають педагогам закладів освіти.</p> <p>- Відвідати заклад освіти для отримання інформації, які послуги вони отримують від ІРЦ.</p> <p>Отриману інформацію скласти у порівняльну таблицю:</p> <table border="1" data-bbox="292 488 783 797"> <tr> <td data-bbox="292 488 469 797">Завдання ІРЦ щодо підтримки педагогів у закладах загальної середньої освіти</td> <td data-bbox="469 488 624 797">Послуги, які ІРЦ надає закладу освіти</td> <td data-bbox="624 488 783 797">Послуги, які заклад освіти отримує від ІРЦ</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </table> <p>Підготовка до практичного заняття</p>	Завдання ІРЦ щодо підтримки педагогів у закладах загальної середньої освіти	Послуги, які ІРЦ надає закладу освіти	Послуги, які заклад освіти отримує від ІРЦ					
Завдання ІРЦ щодо підтримки педагогів у закладах загальної середньої освіти	Послуги, які ІРЦ надає закладу освіти	Послуги, які заклад освіти отримує від ІРЦ							
	Всього за модулем 1	26 год.	Макс. – 5 балів						
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Основні підходи до забезпечення інклюзивної освіти в ЗЗСО									
2.	<p>Здійснити аналіз інклюзивного освітнього середовища закладу освіти щодо організації безбар'єрного освітнього середовища для осіб з особливими освітніми потребами</p> <p><i>Варіанти оформлення СР:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Таблиця з коротким описом обладнання та його призначенням; - Ел. презентацію з описом і фото; - Відео з власними коментарями; - Ел. портфолію з фото, описом – надіслати посилання <p>Підготовка до практичного заняття</p>	26 год.	<p>5 б. – глибоке розуміння потреб осіб з особливими освітніми потребами щодо організації середовища; творчий підхід до виконання завдань;</p> <p>3-4 б. – розуміння відмінностей в організації освітнього середовища для осіб з особливими потребами; чітке виконання завдання;</p> <p>1-2 б. – завдання виконано посередньо, відсутність авторських знахідок</p>						
	Всього за модулем 1	26 год.	Макс. – 5 балів						

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання*.

Модульні контрольні роботи проводяться у формі комп'ютерного тестування в ЕНК.

Тривалість проведення: 2 академічні години.

За відповідь на кожне запитання тесту студент отримує від 0 до 1 балу.

Кількість балів за виконання тесту МКР від 0 до 25.

Підсумкова кількість балів (max – 25)	Критерії оцінювання
22 - 25	виставляється за чітке виконання тестових завдань (90-100% вірних відповідей), яке демонструє володіння категоріями дисципліни, студент вміє аналізувати педагогічні явища.
18 - 21	виставляється за знання та відтворення матеріалу засвоєного під час вивчення дисципліни (70-89% вірних відповідей). Супроводжується допустимою кількістю помилок у тестових завданнях.
11 - 17	виставляється за виконання тестових завдань, що складає 50-69% вірних відповідей з необхідного обсягу; спостерігається низький рівень знання термінологічного апарату дисципліни; неякісне виконання тестів.
1-10	виставляється за виконання тестових завдань, що складає менше 50% вірних відповідей з необхідного обсягу; спостерігається незнання основного термінологічного апарату; виконання тестів на низькому рівні.

**Використовується тільки для денної форми навчання*

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Формою семестрового контролю змістового модуля "Організація інклюзивної освіти" є інтегрований іспит (в другому семестрі). Розрахунок рейтингових балів відбувається шляхом накопичення поточних балів за кожний змістовий модуль (сума балів за роботу на лекціях, практичних, виконання самостійних завдань).

Максимальна кількість балів за змістовий модуль дисципліни – 34.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Охарактеризуйте сучасні підходи в Україні до навчання, виховання і розвитку учнів з особливими освітніми потребами.
2. Розкрийте зміст і сутність понять: «інклюзивна освіта», «інклюзивне навчання».
4. Дайте визначення поняттю «особа з особливими освітніми потребами».
3. Обґрунтуйте завдання і принципи інклюзивної освіти.
4. Охарактеризуйте нормативно-правове регулювання інклюзивної освіти в середній освіті.
5. Розкрийте вимоги до створення інклюзивного освітнього середовища ЗЗСО.
6. Розкрийте вимоги до створення і змісту індивідуальних програм розвитку учнів з особливими освітніми потребами.
7. Обґрунтуйте роль і завдання ІРЦ в організації партнерської взаємодії щодо психолого-педагогічного супроводу учнів з ООП.

8. Розкрийте особливості педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами в умовах ЗЗСО.

9. Охарактеризуйте завдання деонтології інклюзивної освіти.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
Fx	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни змістового модулю навчальної дисципліни: «Освітній менеджмент в середній освіті: Організація інклюзивної освіти»

Разом: 60 год., з них 4 год. – лекції, 4 год. – практичні заняття, 52 год. – самостійна робота, семестровий контроль – інтегрований екзамен (в другому семестрі)

Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II
Назва модуля	Організація інклюзивної освіти на державному рівні	Основні підходи до забезпечення інклюзивної освіти в ЗЗСО
К-сть балів за модуль	53 бали	65 балів
Теми лекцій	Тема 1.1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи (2 год.) 1 бал	Тема 2.1. Індивідуальна програма розвитку як механізм індивідуалізації освітньої траєкторії для учня з особливими освітніми потребами (2 год.) 1 бал
Теми практичних занять	Тема 1.2. Організація педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами. (2 год.) 1+ 10 балів	Тема 2.2. Інклюзивна компетентність педагога: основні рівні прояву та шляхи її розвитку. (2 год.) 1+ 10 балів
Самостійна робота	5 балів	5 балів
Семестровий контроль	Інтегрований екзамен (другий семестр)	

Кількість балів за модулі дисципліни: 34 бали

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник /Н.М.Дятленко, Н.З.Софій., О.В.Мартинчук, Ю.М.Найда, під заг. ред. М.Ф.Войцехівського. К. : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 172с. URL: http://nmcio.ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/Assist_teacher_4_All_print.pdf

2. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. «Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія] К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).

3. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / [Н. З. Софій, О. В. Онопрієнко, Ю. М. Найда та ін.; за заг. ред. Н. М. Бібик]. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

4. Миронова С. П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник / С. П. Миронова ; Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2016. – 164 с.

5. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/posibniki/inklyuziyavnz.pdf>

Додаткова:

1. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практ. посіб. / Тім Лорман, Джоан Демплер, Девід Харві; пер. з англ. К.: СПД-ФО Парашин І.С., 2010. 296 с.

2. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. К. : Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 274 с.

3. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik dla pedagogiv i batkiv / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. К., 2016. 68 с. URL: http://ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2016/08/n_zaerkova_a_trejtjak_inkl_osvita_vid_a_do_ya.pdf

4. Данілавічюте Е.А. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навч.-метод. посіб. За заг. ред. А.А. Колупаєвої. К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. – 360 с. (Серія «Інклюзивна освіта»)

5. Диференційоване викладання в інклюзивному навчальному закладі // Таранченко О.М., Найда Ю.М. Диференційоване викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Колупаєвої А.А. К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 124 с.

6. Індекс інклюзії : розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл : посіб. / Тоні Бут; пер. з англ. К. : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 190с.

7. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі Посібник "Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в

інклюзивному класі: навч. курс та наук.-метод. посіб." / Т.В.Сак. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – 168 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).

8. Спільне викладання в інклюзивному класі: метод. матеріали. /Укладач – Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 70 с.

9. Спільність зусиль: фахівці в інклюзивному класі: матеріали. /Укладач – Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 112 с.

10. Універсальний дизайн в освіті: посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 76 с.

Нормативні документи для опрацювання

1. Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання : Наказ Міністерства освіти і науки України – редакція від 01.10.2010 № 912/
2. Постанова КМУ від 12 липня 2017 року № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/normativno-pravova-baza.html>
3. Постанова КМУ від 9 серпня 2017 року № 588 «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/normativno-pravova-baza.html>
4. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» / Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 №2736. : URL - https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Nakaz_2736.pdf

Додаткові електронні ресурси

1. МВОК «Школа для всіх» [Електронний ресурс]. – URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/409>
2. Онлайн-курс для вчителів початкової школи [Електронний ресурс]. – URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Inc+1/info>
3. Освіта дітей з особливими потребами / Сайт МОН України [Електронний ресурс]. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami>